HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ו) **נטומאת מקדש וקדשיו כשהוא טמא.** על הכהנים ועל כל עם הקהל יכפר ולימד שהשוו כולם לכפרה אחת בשעיר המשתלח לרבי יהודה מלינו שיש להם כפרה בשאר עבירות כי היכי דתסק רחמנא למיכתב עלייהו כפרה בשאר עבירות אית ליה למילף מינה דיהיב להו נמי כפרה בטומאת מקדש ומה הן מתכפרים כו': **מאי אם נפשך אומר.** מה היה לו להקשות שהוקשה להבין מקרא זה: **וכי תימא ניתו לחיב.** ולא שאר כהנים: **נהי דהוה חטא דלחמא.** שלא יתכפרו בו לחמריס שהוקשה להבין מקרא שיתכפרו בו כהניס: **ת"ל אשר לו.** מלמד כתיבי כפר: **אשר לו.** מניינא: **מלמוד אומר אשר לו.** השלישי לעכב: **הכי קאמר ניה.** דקאמר יכול לא יתכפרו בפרו של אהרן שהרי כבר נאמר אשר לו לומר שאינו בא אלא כשהיס וכיון שאינן מסירין בו ממון לא נתכפרו בו למאי שנא בשעיר הפנימי דלא מכפרו ניה כדילפינן מאשר לעם יתירא משום דלא חסרו בו ממונא שלא נקנה משלהם: **היינו דחיבא מדי וידוי.** בפר ומתן דמו מדי וידוי דכתיב מדי זימני וכפר בעדו ובעד ביתו ובעד כולם (יומא דף לו:) בכפרת דכריס הכתוב מדבר שהרי עדיין לא נשחט הפר ואינא ממן דמו הרי ג' כפרות לכפר על ג' עבירות שהכהניס מתכפרין בפר כנגד שלש עבירות שישראל מתכפרין בשעיריס: **חד כנגד שעיר הנעשה בפנים.** לתלות על שיש בה ידיעה בתחלה ואין בה ידיעה בסוף: **וחד כנגד שעיר החיצון.** לכפר על שאין בה ידיעה בתחלה ויש בה ידיעה בסוף: **וחד כנגד שעיר המשתלח.** לכפר על שאר עבירות: **כחד וידוי ודמו סגי.** חד כנגד שעיר הפנימי וחד כנגד שעיר החיצון: **יכול נזכי ויכפר על החייב.** לפיכך מתודה וידוי לחשון עליו ועל בימו ולחחר שנעשה זכאי בזידוי מתודה עליו ועל אחיו ועולם תרוייהו חדא כפרה ניחו:

הדרן עלך שבועות שתים

ידיעות. **שהן חרבה.** כבר פירשתי בפרק לחשון במשנה (דף ג.): **נטמא וידע.** שנטמא או בשעת טומאה או אחרי כן: **אחד הנכנס לעזרה לחשוה ואחד הנכנס לחוספת.** שהוסיפו עליה אחרי כן: **שהין מוסיפין כו'.** לפיכך היא קדושה כראשונה: **אלא כמלך כו'.** כולהו ילף מקראי [ט]: **ובשני פודות.** מפרש בגמרא [טו.] שני לחמי תודה היו ושלשה לחמים שהיס בהיקף שביב: **ובשיר.** מפרש בגמרא: פנימית

בטומאת מקדש וקדשיו במה הם מתכפרין מוטב שיתכפרו בפרו של אהרן שהרי הותר מכללו אצל ביתו ואל יתכפרו בשעיר הנעשה בפנים שהרי לא הותר מכללו ואם נפשך לומר הרי הוא אומר [1]בית אהרן ברכו את ה' וגו' (ו) ומאי אם נפשך לומר וכ"ת [2]ביתו כתיב כולן קרויין ביתו שנא' בית אהרן ברכו את ה' (ז) יראי ה' ברכו את ה' והאי [3]אשר לעם להכי הוא דאתא האי מיבעי ליה דקאמר רחמנא מדעם ליהוי ההוא [4]מומאת עדת בני ישראל נפקא והאי אשר לו להכי הוא דאתא האי מיבעי ליה (ח)לכדתניא (ט)משלו הוא מביא ואינו מביא משל צבור יכול לא יביא משל צבור שאין הצבור מתכפרין בו אבל יביא משל אחיו הכהנים שאחיו הכהנים מתכפרין בו (י)ת"ל [5]אשר לו יכול לא יביא ואם הביא כשר ת"ל שוב אשר לו הכתוב (יא)שנה עליו לעכב תנא הכי קא קשיא ליה מאי שנא בדעם דלא מכפר דלא קא חסרי ביה ממונא דכתיב אשר לעם בדאהרן נמי לא קא חסרי ביה ממונא וקאמר כולן קרויין ביתו בשלמא לר"ש היינו דכתיב תרי וידוין ודם הפר חד כנגד שעיר הנעשה בפנים וחד כנגד שעיר הנעשה בחוץ וחד כנגד שעיר המשתלח אלא לר' יהודה תרי וידוין ודם הפר ל"ל בחד וידוי ודמו סגיא אחד לו ואחד לביתו כדתנא דבי רבי ישמעאל כך היא מדת הדין נוהגת מוטב יבוא זכאי ויכפר על החייב ואל יבוא חייב ויכפר על החייב:

הדרן עלך שבועות שתים

ידיעות הטומאה שתים שהן ארבע (ב)נטמא וידע ונעלמה ממנו הטומאה וזכור את הקדש נעלם ממנו הקדש וזכור את הטומאה נעלמו ממנו זה וזה ואכל את הקדש ולא ידע ומשאכל ידע הרי זה בעולה ויורד נטמא וידע ונעלמה ממנו טומאה וזכור את המקדש נעלם ממנו מקדש וזכור את הטומאה נעלם ממנו זה וזה ונכנם למקדש ולא ידע ומשיצא ידע הרי זה בעולה ויורד: [3]אחד הנכנם לעזרה ואחד הנכנם לתוספת העזרה (ד)ושאין מוסיפין (ה)על העיר ועל העזרות אלא במלך ונביא ואורים ותומים וסנהדרין של שבעים ואחד (ו)ובשתי תודות (ז)ובשיר ובית דין מהלכין ושתי תודות אחריהן וכל ישראל אחריהם:

הפנימית

בולן קרויין ביתו. תימה ולויס נמה יתכפרו מי נשל לנבור לשר לעס כתיב ולויס לא מיקרו עס למ"ד ופלוגתה היא בפרק הזהוע (מולין דף קלא:) ומי נשל להכין לא מיקרו ביתו וכ"ת כיון דתסכין שים להן כפרה לכתיב וכפר מית לן למימר דלא מתי לשר לעס שלא למעוטי כהניס ויתכפרו נשל לנבור לס מלינו נשעיר של עס שהותר מכללו: **האי מיבעי ליה לכדתניא כו'.** ומלשיטתיך קשה לומר דלא מייתי משל כהניס מלמה מתכפרין בו ומשני תנא הכי קא קשיא ליה כו' וקשה לישטתיך שלא תאמר כיון שמלינו שים להן כפרה יתכפר נשלו ויבית משלהן לנבל קלת תימה דמאי פריך נימא להא דלרשיען דלא מייתי משל כהניס היינו לנשר דקיס לן לכהניס מתכפרין בו: **שנה עליהן הכתוב לעכב.** ולס תאמר ומוקי לשר לו תניינא לעכב משל נבור ושליש למעוטי משלו ולא משל כהניס ו"ל לסשרא הוא למילתא מעיקרא למעוטי קודס למרוס לעכב וכן מוכח בפ"ק דזבחים (דף ז:) וכמה דוכתי:

דלא מחסרי ממונא דכתיב אשר לעם. תע"ג נפקא לן מומלת עדת בני ישראל מ"מ משר לעס משמע משל לעס אלא מדמייתר מוקמינן ניה שלין הכהניס מתכפרים בו ולא מיבעיא למ"ד בתמלת קלנים (דף ג) ובמנחות (דף כא:) שלין הכהניס מלווין לשקול דומיי לא אתי מדילהו אלא לאפילו למ"ד שלווין לשקול ושעיר נא מתרומת הלשכה מ"מ אס אסרו מעות הלשכה ובאו לגבות לנורך שעיר אין גובין משלהן אלא אס כן נא אחר וזיכה שעיר לנבור כשר תע"פ שלא זכו בו כהניס:

בראהרן נמי לא מחסרי ממונא. תימה מ"מ ע"כ כיון שמלינו שים להן כפרה בכל מה שים כפרה לאחריס מדכתיב יכפר לא מלינו לאוקומה אלא בשל אהרן מאחר שנתמעטו משל נבור מדכתיב אשר לעס ולא נמרינן מיניה דגלי קרא וי"ל דאשר לעס משמע נתינת טעם משום שהוא משל עס ואס היו מתכפריס משל אהרן תע"ג דלא מאסרי ממונא ת"ל נקוס שמכפריס שעירי רגלים מתכפריס נמי בהניס תע"ג דלא מחסרי ממונא הואיל ומלינו נשל אהרן מתכפרין תע"ג דלא מחסרי ממונא ועוד דלוקמ"ל ביוס הכפורים הוא דמלרכי ריבוי לפי שמלינו חילוק נכפרה בין ישראל לכהניס:

שני וידוין ודם הפר. משמע שמתכפרין הכהניס בב' וידוין ת"ק מתניתין ליומא דפרק תמר להן הממונה (דף לה:) דקתני בוידוי לחשון אני וביתי ואו לא ובשני אני וביתי ובני אהרן לא מתוקמא כרבי שמעון דלרבי יהודה בוידוי לחשון נמי הל"ל ובני אהרן ותימה להא רבא מוקי לה התם וידוי דשעיר המשתלח כר' שמעון ומשמע כל הנהו מתני' דוידוין אתו נמי כר' שמעון וי"ל דלפילו ר' שמעון מודה שלינו מזכיר בהדיא בני אהרן עד שילמה בזכלי:

הדרן עלך שבועות שתים

ידיעות הטומאה. מתוך פ"ה משמע שרוצה לפרש כולה מתניתין בידיעה גמורה שפירש וידע שנטמא ופע"ג למוקמע מתניתין כרבי לחמר בידיעת בית רבו שמה ידיעה מ"מ נקטה לה במתניתין סתם ידיעה תע"ג דלא צריך והמדקדק יכול לפרש כולה מתניתין בידיעת בית רבו:

מרבני

מסורת הש"ס

ה) יומא נח:, ג) [ל"ל משר לו משלו], ג) [מנחות יט: וש"נ], ד) סנהדרין ב. [ולף יד: סוטה מה.], ה) [עי' תוס' לקמן ריש דף טו. ד"ה שלין], ו) [עי' תוס' פסחים סד. ד"ה קלמו], ז) [ועיין לעיל יג:], ח) [ע"ב],

תורה אור השלם

1. (יט) בֵּית יִשְׂרָאֵל בָּרְכוּ אֶת יְיָ בֵּית אַהֲרֹן בָּרְכוּ אֶת יְיָ: (כ) בֵּית הַלֵּוִי בָּרְכוּ אֶת יְיָ יִרְאֵי יְיָ בָּרְכוּ אֶת יְיָ: תהלים קלה יט-כ
2. וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר לוֹ וְכִפֶּר בְּעַדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ: ויקרא טז ו
3. וְשָׁחַט אֶת שְׂעִיר הַחַטָּאת אֲשֶׁר לָעָם וְהֵבִיא אֶת דָּמוֹ אֶל מִבֵּית לַפָּרֹכֶת וְעָשָׂה אֶת דָּמוֹ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְדַם הַפָּר וְהִזָּה אֹתוֹ עַל הַכַּפֹּרֶת וְלִפְנֵי הַכַּפֹּרֶת: ויקרא טז טו
4. וּמֵאֵת עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִקַּח שְׁנֵי שְׂעִירֵי עִזִּים לְחַטָּאת וְאַיִל אֶחָד לְעֹלָה: ויקרא טז ה
5. וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר לוֹ וְכִפֶּר בְּעַדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ וְשָׁחַט אֶת פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר לוֹ: ויקרא טז יא

הגהות הב"ח

(ה) גמ' ונו' מאי מס כל"ל ומות ו' נמחק. (ב) שם בית מהכן בכנו מת ה' בית הלוי ברכו את ה' ילמי ס': (ג) רש"י ד"ה מדעם כו' משל יחיד כהן גדול:

גליון הש"ס

גמ' ת"ל אשר לו. עי' מגילה דף ט ע"ב תוס' ד"ה אין:

מוסף רש"י

והאי אשר לו כו'. שמר לו כתב בית מלמה זימני, למעוטי נבור ומתני הכהניס לנא מדילהו אמר, מלמה שמר לו כמיבי ניה מתני קלמ, והקריב מהכהן וגו' והקריב מניינא ומתני מת פר החטאת שמר לו (יומא נא:).

הדרן עלך שבועות שתים

על העיר. על יהושלים (סנהדרין ב. יד: סוטה מה.) ולירן לקמן המוסקת בשמי תורות ובשיל (סנהדרין יד:).

רבינו חננאל

בשלמא לר' שמעון היינו דבעינן שני וידוין ודם הפר. פי' ודם הפר מכפר על הכהנים על טומאת מקדש וקדשיו. כנגד דם השעיר הנעשה בפנים שמכפר על טומאת מקדש וקדשיו על ישראל. וידוי אחד מכפר על הכהנים כמו שמכפר שעיר הנעשה בחוץ על ישראל. וידוי שני מכפר בשאר עבירות על הכהנים כמו שמכפר שעיר המשתלח בשאר עבירות על ישראל. אלא לר' יהודה דאמר בשאר עבירות הכל מתכפרין בשעיר המשתלח. וידוי שני בפר כהן גדול למה בחד וידוי ודם הפר סגי ליה. ופריק לר' יהודה שני וידוין כנגד שעיר הנעשה בחוץ. וידוי הראשון לו לכהן גדול להתכפר בו. והשני להתכפר בו כהנים שנקראו ביתו שנאמר בית אהרן ברכו את ה' כדתנא דבי ר' ישמעאל יבא זכאי ויכפר על החייב ואל יבא חייב ויכפר על החייב שכך מדת הדין נוהגת:

פ"ב מתני' ידיעות הטומאה שתים שהן ארבע נטמא וידע ונעלמה ממנו הטומאה וזכור את הקדש נעלם ממנו הקדש וזכור את הטומאה נעלמו ממנו זה וזה ונכנם למקדש ולא ידע ומשיצא ידע הרי זה בעולה ויורד נטמא וידע ונעלמה ממנו טומאה וזכור את המקדש נעלם ממנו מקדש וזכור את הטומאה נעלם ממנו זה וזה ונכנם למקדש ולא ידע ומשיצא ידע הרי זה בעולה ויורד אחד הנכנם לעזרה ואחד הנכנם לתוספת העזרה ושאין מוסיפין על העיר ועל העזרות אלא במלך ונביא ואורים ותומים וסנהדרין של שבעים ואחד ובשתי תודות ובשיר ובית דין מהלכין ושתי תודות אחריהן וכל ישראל אחריהם:

נג א מיי' פ"ב מהל' עבודת יוה"כ הל' יג:
א ב מיי' פי"ח מהל' שגגות הלכה ח:
ב ג מיי' פ"ג מהלכות בימת המקדש הלכה יג סמג לאוין רמ:
ג ד מיי' פ"ו מהל' בית הבחירה הל' יא ופ"ה מהל' סנהדרין הלכה ו סמג עשין קסג:
ד ה מיי' פ"ו מהל' בית הבחירה הלכה יב יג: